

Tieteen yleistajuistaminen rajatyönä

Moniäänisyyden hallintaa ja vuorovaikutusta lukijan kanssa

ELINA VITIKKA

Väitöksenalkajaisesityelmä Helsingin yliopistossa 3. toukokuuta 2024

Yleistajuinen tiedeviestintä on keskeinen osa tieteentekoa. Lukijana yleistajuistamisen merkityksen tajuaa konkreettisesti silloin, kun yrittää saada selvää itselle täysin vieraan tutkimusalan tieteellisestä tekstistä. Tekstistä ymmärtää ehkä osan – toki riippuen siitä, minkä tieteenalan tekstistä on kyse –, mutta osa tekstin merkityksistä voi jäädä hämäräksi: Mitä käsitteillä tarkoitetaan? Mihin esitetty tieto liittyy ja minkälainen merkitys sillä on tieteenalalle – tai omalle elämälle ja laajemmin yhteiskunnalle?

Tieteenteko ja tutkimustyö luovat ja vaativat oman erikoiskielensä, oman käsitteistönsä ja omat diskurssinsa. Jotta tutkittu tieto ei kuitenkaan jäisi vain tiedeyhteisön rajojen sisäpuoliseksi tiedoksi, on tieto esitettävä myös yleistajuisesti: on selitettävä, miten tutkittu ilmiö liittyy ihmisten elämään, osoitettava tutkimustulosten suhde aiempaan tietoon ja oiottava aiheeseen liittyviä virheellisiä käsityksiä.

Yliopistoilta ja tutkijoilta myös edellytetään yleistajuista tiedeviestintää, kuten kannanottoja ajankohtaisiin ilmiöihin sekä tutkimustietoa yhteiskunnallisen ja yksilöllisen päätöksenteon tueksi. Tämä on kirjattu lakiinkin (Yliopistolaki 2009/558 § 2). Lisäksi nykyisen osallistavan tiedeviestinnän ihanteen mukaisesti tiedeviestinnän oletetaan olevan vuorovaikutteista – keskustelua tutkijoiden ja maallikoiden välillä –, ei vain yksisuuntaista tiedonvälitystä tutkijoilta maallikoille (Karvonen, Kortelainen & Saarti 2014: 175–177; Väliverronen 2016: 134–135, 179–180; Pilkington 2018: 12–14).

Tieteen yleistajuistamiselle on lukuisia kanavia: yleistajuisista tietokirjoista blogeihin ja sosiaaliseen mediaan sekä sanomalehtien tiedejutuista tiedepodcasteihin ja suuren yleisön tiedetapahtumiin. Yhtä lailla myös kriittisille, tutkittua tietoa ja tutkijoiden asiantuntijuutta kyseenalaistaville äänille on monta eri kanavaa; etenkin sosiaalisessa mediassa tutkimustietoa haastavat ja vastustavatkin mielipiteet voivat saada paljon tilaa.

Edellä kuvaamani asetelma on lähtökohta väitöskirjatutkimukselleni, jossa tarkastelen tutkijoiden ja tutkijataustaisten asiantuntijoiden kirjoittamia tiedettä yleistajuistavia tekstejä – tietokirjoja ja blogitekstejä. Analysoin, miten näissä teksteissä esitellään tutkittua tietoa ja sen suhdetta muuhun tietoon sekä luodaan kirjoittajan ja lukijan välistä suhdetta ja pyritään vakuuttamaan lukija kirjoittajan asiantuntijuudesta ja tutkimustiedon luotettavuudesta.

Tutkimukseni on kielitieteellinen, ja huomioni kohdistuu yleistajuistamisen strategioihin kielellisten valintojen näkökulmasta. Lähestyn tutkimusongelmaani kolmen laajemman teeman ja niiden alle asettuvien tutkimuskysymysten kautta.

Ensinnäkin tarkastelen kielellä luotua vuorovaikutusta ja moniäänisyyttä. Millaiseksi lukijan ja kirjoittajan välinen suhde tekstissä rakennetaan ja millaisia positioita eli asemia lukijalle ja kirjoittajalle kielen avulla luodaan: ovatko he esimerkiksi tasa-vertaisia keskustelukumppaneita, vai onko kirjoittaja lukijaa ohjaileva ja opastava auktoriteetti? Entä millaisia ääniä – siis vaikkapa tutkijoiden puheenvuoroja tai mediassa esitettyjä väitteitä – teksteihin tuodaan ja miten näitä ääniä hallitaan ja asemoidaan suhteessa toisiinsa?

Toiseksi tarkastelen sitä, miten nämä erilaiset tekstin vuorovaikutusta ja moniäänisyyttä luovat ja hallinnoivat keinot asettuvat osaksi tekstissä meneillään olevaa kielellistä toimintaa ja laajempia tieteen yleistajuistamisen käytänteitä, esimerkiksi tutkitun tiedon esittelyä suhteessa aiempaan tietoon.

Kolmanneksi tarkastelen näitä kielellisiä keinoja niin kutsutun rajatyön (*boundary work*, Gieryn 1983) välineenä. Rajatyö on nähdäkseni keskeinen yleistajuistamisen tehtävä, sillä rajatyöllä osoitetaan, missä kulkee raja tieteellisen tiedon ja ei-tieteellisen tiedon välillä, ja selitetään, mikä ero on tieteellisellä tutkimusprosessilla ja muilla tiedonhankkimisen keinoilla. Toisaalta ajattelen yleistajuistamiseen kuuluvaa rajatyötä myös rajan yli kurkottamisena ja toisinaan rajan hälventämisenä, jotta tutkittavat ilmiöt ja niitä koskevat tutkimustulokset ovat myös maallikkojen ymmärrettävissä ja jotta keskustelu maallikkojen ja tiedeyhteisön välillä on mahdollista – osallistavan tiedeviestinnän ihanteen mukaisesti (ks. Roedema, Broerse & Kupper 2021: 3).

Analyysini rakentuu neljän kielellisen tai kielellis-teknologisen keinon tarkastelun ympärille: hyperlinkkien, ensimmäisen persoonan viittausten, kieltolauseen ja referoinnin. Nämä keinot ovat yleistajuiselle tietotekstile tyypillisiä ja ominaisia piirteitä – niin kutsuttuja *avainpiirteitä* (Heikkinen 2009: 18; myös *focal feature*, Makkonen-Craig 2014: 125; *rich feature*, Barton 2004; Makkonen-Craig 2017) – joilla on keskeisiä tehtäviä tekstin moniäänisyyden ja vuorovaikutuksen rakentamisen sekä hallinnoimisen ja siten rajatyön resursseina. Siinä missä kaikkea kielenkäyttöä voi ajatella dialogisena eli ihmisten välisen vuorovaikutuksen välineenä, tarkastelemani kielelliset keinot nostavat vuorovaikutuksen ja moniäänisyyden etualalle (myös Juvonen 2014: 73): niiden avulla teksteissä asemoidaan kirjoittajaa ja lukijaa sekä rakennetaan lukijasuhdetta ja yhteyksiä toisiin teksteihin ja ajattelutapoihin.

Ajatus kielen luontaisesta dialogisuudesta (Bahtin 1986 [1953], 1991 [1929]) on tutkimukseni teoreettinen kivijalka, ja analyysini on tämän teorian ohjaamaa dialogisesti orientoitunutta lingvististä tekstin- ja diskurssintutkimusta (Makkonen-Craig 2014). Tarkastelen yleistajuisia tietotekstejä kirjoitettuna vuorovaikutuksena (Virta-

nen, Rahtu & Shore 2018), jossa kielelliset ja diskursiiviset keinot luovat kuvaa tekstiin kirjoittuvasta kirjoittajasta ja lukijasta ja näiden välisestä vuorovaikutuksesta (Thompson & Thetela 1995).

Väitöskirjani koostuu neljästä osatutkimuksesta, joissa kussakin keskiössä on yksi näistä kielellisistä tai kielellis-teknologisista keinoista: hyperlinkki, ensimmäisen persoonan viittaukset, kieltolause tai referointi. Analyysini etenee kussakin osatutkimuksessa niin sanotusti tyvestä latvaan, eli kohdistan katseeni näiden yksittäisten kielellisten keinojen kautta laajempiin teksti- ja diskurssikäytänteisiin. Analysoin keinoja siis suhteessa kontekstin eri tasoihin: tarkastelen, minkälaisia merkityksiä ne saavat tekstiyhteydessään, tekstilajissaan ja sosiokulttuurisessa kontekstissaan ja miten keinot toisaalta vaikuttavat ja ohjaavat näiden kontekstien tulkintaa.

Aineistoni on kahtalainen: ensimmäisessä osatutkimuksessa (Vitikka 2018) tarkastelen painonhallintaa ja sen tutkimusta käsitteleviä yleistajuisia blogitekstejä ja hyperlinkkien niissä saamia vuorovaikutuksellisia tehtäviä. Kolmessa muussa osatutkimuksessa aineistonani on yleistajuisia tietokirjoja. Toisessa osatutkimuksessa (Vitikka 2020) tarkastelen kosmologian historiaa ja maailman syntyä esittelevää omaelämäkerrallista tietokirjaa ja sitä, millaisia vuorovaikutuksellisia tehtäviä ensimmäisen persoonan viittauksilla siinä on. Kolmannessa osatutkimuksessa (Vitikka 2022) tarkastelen, millainen vuorovaikutuksen keino kieltolause on hyönteisten syömisestä puolesta argumentoivassa ja siihen liittyvässä tutkimusta esittelevässä tietokirjassa. Neljännessä osatutkimuksessa (Vitikka 2023) aineistonani on kolme tietokirjaa, jotka kaikki tarkastelevat ja kumoavat tutkimusnäytön valossa virheellisiä terveysväitteitä. Keskityn tarkastelemaan referointia eli aiemmin sanotun, kirjoitetun tai ajatellun esittämistä ja sitä, miten eri referointikeinot yhtäältä erottavat toisistaan tieteellisen ja ei-tieteellisen tiedon ja toisaalta luovat yhteyttä kirjoittajan ja lukijan välille. Kaikki aineistoni tekstien kirjoittajat ovat tutkijoita tai tutkijataustaisia asiantuntijoita, kokeneita yleistajuistajia ja kirjoittajia.

Väitöskirjani osatutkimuksissa osoitan, miten kukin tarkastelemani kielellinen keino omalla tavallaan luo ja säätelee tekstin moniäänisyyttä ja vuorovaikutusta ja osallistuu yleistajuistamiselle keskeiseen rajatyyöhön: niin rajojen vetämiseen kuin niiden yli kurkottamiseenkin.

Havainnollistan tutkimiani kielenpiirteitä sekä niillä luotua vuorovaikutusta ja moniäänisyyttä seuraavaksi esimerkillä. Analysoin esimerkkiä alun perin väitöskirjani ensimmäisessä osatutkimuksessa, mutta tässä esimerkissä huomioin myös muissa osatutkimuksissa tarkastelemani dialogisuutta rakentavat keinot. Katkelma on blogitekstistä vuodelta 2016, ja se käsittelee kahvin terveyshyödyistä tehtyä tutkimusta:

- (1) Harva se viikko **saamme lukea** kahvin terveysvaikutuksista yhtä ja toista. Välillä kahvi on terveellistä ja välillä lisää jopa ennen aikaisen kuoleman vaaraa. Tuloksien suunta riippuu siitä mitä (sairautta) on satuttu tutkimaan ja millaisella tutkimusmenetelmällä.

Tutkimustulosten ristiriitaisuus ja varsinkin tuloksista räväkästi uutisointi on monien mielestä joko ärsyttävää tai huvittavaa. Vaihtelevista tutkimustuloksista on tehty pientä pilkkaakin, jopa sellaisten tieteen-

tekijöiden taholta jotka yleensä osoittavat hillintää ja harkintaa (esim. Stephan Guyenet alla).

Coffee is healthy again. Stay tuned for more contradictory findings. <https://t.co/GQqJTLIBVw>

– Stephan J. Guyenet (@sguyenet) [June 3, 2016](#)

Mielestäni juuri ilmestynyt [massiivinen kahvianalyysi](#) jälleen kerran osoittaa sen, mikä on keskeisintä ravitsemustutkimuksessa. Ravitsemusasioissa on siedettävä pientä ristiriitaisuutta sekä ennen kaikkea nähtävä metsä puilta, asiat ovat harvoin mustavalkoisia. Kahvista löytyy hyvää ja huonoa kerrottavaa, kuten useimmista muistakin ruuista.

Juuri ilmestynyt tutkimuskooste on poikkeuksellisen suuri. Kyseessä on systemoitu katsaus, johon koottiin kahvia koskevat kohortti- ja tapausverrokki-, poikkileikkaus-, retrospektiiviset ja interventiotutkimukset. *Tässä katsauksessa ei tehty muodollisia meta-analyysejä*, joten riskien tai hyödyn suuruusluokka jää avoimeksi. *Yleensä yksittäisen ruoka-aineen merkitys ei ole kuitenkaan terveydelle radikaali.* – –

Tarkastelen ensin esimerkin hyperlinkkejä, jotka olen merkinnyt alleviivaamalla. Esimerkissä on useampi linkki, mutta kohdistan tarkastelun etenkin esimerkin kahteen ensimmäiseen ja esimerkin viimeiseen linkkiin. Ensimmäinen, sanaan *terveellistä* upotettu linkki johdattaa HS.fi-verkkosivuille yleistajuiseen tiedejuttuun. Siinä on uutisoitu tutkimuksesta, jonka mukaan kahvi olisi terveellistä. Toinen linkki, joka on upotettu ilmaisuun *ennen aikaisen kuoleman vaaraa*, johtaa MTV.fi-verkkosivujen tiedeuutiseen toisesta tutkimuksesta, jonka mukaan kahvi puolestaan olisi jopa kuolemanvaarallista. Nämä linkit tuovat blogitekstiin siis ääniä mediassa käydystä keskustelusta. Ne kontekstualisoivat aiheen maallikkolukijalle ja kurkottavat siten rajan yli tarjoamalla tälle tarttumapintaa: kenties lukija on itekin törmännyt näihin ristiriitaisiin uutisiin kahvista. Välissä on englanninkielinen tviitti, joka sisältää linkin kahvia koskevaan tieteelliseen tutkimusartikkeliin ja jonka perässä on linkki kyseiseen tviittiin.

Viimeinen, ilmaisuun *massiivinen kahvianalyysi* upotettu linkki johtaa sekini tieteelliseen tutkimusartikkeliin. Sen avulla kirjoittaja tarjoaa lukijalle tieteellisen lähdeviitteen oman argumenttinsa tueksi ja samalla osoittaa, missä kulkee tieteellisen tiedon raja. Vain toinen asiantuntija voi tulkita, onko linkitetty tutkimusartikkeli relevantti kirjoittajan esittämän argumentin kannalta.

Tarkastelen seuraavaksi esimerkin ensimmäisen persoonan viittauksia, jotka olen merkinnyt lihavoinnilla. Katkelman aluksi lukijalle ja kirjoittajalle luodaan yhteinen tarkastelupositio monikon ensimmäisen persoonan avulla: *saamme lukea*. Näin kirjoittaja osoittaa solidaarisuutta lukijalle ja hälventää rajaa tutkijan ja maallikon väliltä. Seuraavassa kappaleessa kirjoittaja jo etäännyy tästä yhteisestä tarkastelupositioista. Hän mainitsee, miten räväkkä uutisointi voi ärsyttää tai huvittaa *monia*, muttei enää ilmaise kuuluvansa tähän joukkioon vaan ottaa jo asiaan neutraalisti suhtautuvan asiantuntijan position.

Seuraavassa kappaleessa kirjoittaja esittääkin oman näkökulmansa yksikön ensimmäisen persoonan avulla, *mielestäni*. Näin kirjoittaja siis tekee eroa eri suhtautumistapojen välille: miten maallikko suhtautuu ristiriitaiselta vaikuttavaan tutkimustietoon ja mitä mieltä kirjoittaja tutkijana siitä on.

Kolmanneksi tarkastelen esimerkin kieltolauseita, jotka olen merkinnyt kursiivilla. Kieltolauseen voi ajatella samanaikaisesti sekä tuovan esiin myönteisen asiointilan että kumoavan sen (esim. Perelman 1996: 56). Siten se on käytännöllinen resurssi reagoida lukijalle oletettuihin käsityksiin sekä esittää niille vasta-argumentteja.

Esimerkin ensimmäinen kieltolause *Tässä katsauksessa ei tehty muodollisia meta-analyysyjä* implikoi jonkinlaista odotuksenvastaisuutta: olisi siis kenties suotavaa tai odotuksenmukaista, että katsaus sisältäisi meta-analyysyjä. Jälkimmäinen kieltolause *Yleensä yksittäisen ruoka-aineen merkitys ei ole kuitenkaan terveydelle radikaali* on suunnattu lukijalle sekä mutkia suoriksi vetävälle tiedeuutisoinnille. Kieltolauseella kirjoittaja kumoaa tällaisen uutisoinnin seurauksena mahdollisesti muodostuneen virheellisen käsityksen, että kahvi olisi joko erityisen terveellistä tai jopa kuolemanvaarallista.

Kiinnitän lopuksi huomion vielä esimerkin referointiin. Ensimmäisessä kappaleessa linkitettyjen yleistajuisien tiedeuutisten sisältöjä referoidaan epäsuoran esityksen keinoin: *Välillä kahvi on terveellistä ja välillä lisää jopa ennen aikaisen kuoleman vaaraa*. Vaikka tiedeuutisiin on viitattu hyperlinkeillä, selostaa blogikirjoittaja tässä uutisten sisältöä myös omin sanoin ja tarjoaa lukijalle siten tiivistetysti käsityksen siitä, millaisia ristiriitoja tiedeuutisointiin liittyy. Nämä referoidut väitteet edustavat siis virheellisiä tai ainakin vinoutuneita käsityksiä kahvin terveysvaikutuksista.

Kirjoittaja referoi myös suoran esityksen keinoin toisen tutkijan ironian sävyttämää tviittiä: *Coffee is healthy again. Stay tuned for more contradictory findings*. Kirjoittaja osoittaa tämä tviitin laatijaa kohtaan jonkinasteista paheksuntaa. Ristiriitaisille tutkimustuloksille vinoileva tviitti edustaa asennetta, jonka kirjoittaja haluaa oikaista: hänen näkökulmastaan tutkijan olisi syytä pysyä jossain määrin asiallisena ja neutraalina – ja ennen kaikkea ymmärtää ravitsemustieteellisten tutkimusten paikoin ristiriitaiset tulokset. Tätä näkökulmaa kirjoittaja painottaa referoimalla epäsuoran esityksen keinoin jo mainittua, massiivista kahvianalyysia: *kahvista löytyy hyvää ja huonoa kerrottavaa*.

Tässä tarkastelemani esimerkki ei tietenkään kuvaa kaikkia niitä mahdollisia tapoja, joilla väitöskirjassa tutkimani kielelliset keinot luovat moniäänisyyttä ja vuoro-vaikutusta sekä osallistuvat rajatyöhön. Se kuitenkin havainnollistaa, miten nämä keinot limittyvät sekä toimivat yhdessä tekstin yleistajuistamisen ja rajatyön työkaluina.

Tieteen yleistajuistamisella on keskeinen rooli kaksisuuntaisen rajatyön välineenä. On tärkeää määritellä rajat, mutta yhtä tärkeää on kurkottaa niiden yli – luoda vuoro-vaikutusta lukijaan sekä huomioida ja selittää tutkimustiedon suhde muihin ääniin –, jotta tutkimustieto saavuttaa suuren yleisön ja kilpailee siten muunlaisen tiedon kanssa.

Myös väitöstilaisuus on yksi esimerkki rajatyöstä ja sen kaksisuuntaisesta luonteesta: Yhtäältä tilaisuuden tavoite on, että väittelijä osoittaa tutkimuksensa kuuluvan tutkitun tiedon rajojen sisälle esittelemällä ja perustelemalla tekemiään valintoja ja tulkintoja ja vakuuttaa olevansa tutkijayhteisön vakavasti otettava jäsen. Toisaalta väittelijä pyrkii usein avaamaan tutkimuksena relevanssia myös jossain määrin yleistajuisesti tilaisuutta paikan päällä ja etänä seuraaville ei-tutkijoille. Kenties myös väit-

telijän ja vastaväittäjän välinen keskustelu on ainakin paikoin jonkinlaista rajankäyntiä sekä kurkottamista rajan ylitse.

Aineisto

LAATIKAINEN, REIJO 2016: Miten terveellistä kahvi on? 1277 tutkimusta käsittäneen analyysin tulokset kahvista – ja taas opetus ravitsemustieteestä. <https://www.wpronutritionist.net/2016/06/valtavan-1277-tutkimusta-kasittaneen-analyysin-tulokset-kahvista/> (16.10.2024).

Lähteet

- BAHTIN, MIHAIL 1986 [1953]: The problem of speech genres. – Caryl Emerson & Michael Holquist (toim.), *M. M. Bakhtin, Speech genres and other late essays* s. 60–102. Venäjältä englanniksi kääntänyt Vern W. McGee. Austin: University of Texas Press.
- 1991 [1929]: *Dostojevskin poetiikan ongelmia*. Venäjältä suomeksi kääntäneet Paula Nieminen ja Tapani Laine. Helsinki: Orient Express.
- BARTON, ELLEN 2004: Linguistic discourse analysis: How the language in texts works. – Charles Bazerman & Paul Prior (toim.), *What writing does and how it does it. An introduction to analyzing texts and textual practices* s. 57–82. New York: Routledge.
- GIERYN, THOMAS 1983: Boundary-work and the demarcation of science from non-science. Strains and interests in professional ideologies of scientists. – *American Sociological Review* 48 (6) s. 781–795. <https://doi.org/10.2307/2095325>.
- HEIKKINEN, VESA 2009: Johdanto. Tekstintutkimusta kielen piirteiden ja tekstilajien suhteista. – Vesa Heikkinen (toim.) *Kielen piirteet ja tekstilajit. Vaikuttavia valintoja tekstistä toiseen* s. 7–36. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- JUVONEN, RIITTA 2014: Näkökulma kirjoitelman dialogisuuteen. *Kuinka- ja mitenyhdyslauseet ylioppilasaineessa*. – *Viritäjä* 118 (1) s. 73–106.
- KARVONEN, ERKKI – KORTELAINEN, TERTTU – SAARTI, JARMO 2014: *Julkaise tai tuhoutu! Johdatus tieteelliseen viestintään*. Tampere: Vastapaino.
- MAKKONEN-CRAIG, HENNA 2014: The emergence of a research tradition. Dialogically-oriented linguistic discourse analysis. – Anna-Malin Karlsson & Henna Makkonen-Craig (toim.), *Analysing text AND talk. Att analysera texter OCH samtal* s. 121–132. FUMS Rapport 233. Uppsala universitet, Institutionen för nordiska språk.
- 2017: The forbidden first word. Discourse functions and rhetorical patterns of AND-prefacing in student essays. – *Text & Talk* 37 (6) s. 713–734. <https://doi.org/10.1515/text-2017-0024>.
- PERELMAN, CHAÏM 1996: *Retoriikan valtakunta*. Suomentanut Leevi Lehto. Tampere: Vastapaino.
- PILKINGTON, OLGA A. 2018: *Presented discourse in popular science. Professional voices in books for lay audiences*. Studies in Pragmatics 17. Leiden: Brill.
- ROEDEMA, TESSA – BROERSE, J. E. W. – KUPPER, J. F. H. 2021: ”Who is going to believe me, if I say ’I’m a researcher?’” – Scientists’ role repertoires in online public engagement. – *Journal of Science Communication* 20 (03) A03. <https://doi.org/10.22323/2.20030203>.

- THOMPSON, GEOFF – THETELA, PULENG 1995: The sound of one hand clapping. The management of interaction in written discourse. – *Text* 15 (1) s. 103–127. <https://doi.org/10.1515/text.1.1995.15.1.103>.
- VIRTANEN, MIKKO T. – RAHTU, TOINI – SHORE, SUSANNA 2018: Kirjoitetun vuorovaikutuksen moninaisuus ja erityisyys. – Toini Rahtu, Susanna Shore & Mikko T. Virtanen (toim.) *Kirjoitettu vuorovaikutus* s. 9–38. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- VITIKKA, ELINA 2018: Hyperlinkkien funktiot ja kirjoittaja- ja lukijapositiot. – *Virittäjä* 122 (2) s. 161–186. <https://doi.org/10.23982/vir.63134>.
- 2020: Minä tutkija, me ihmiset. Ensimmäisen persoonan ilmausten tehtäviä tutkijan kirjoittamassa tietokirjassa. – Mikko T. Virtanen, Pirjo Hiidenmaa & Jyrki Nummi (toim.), *Kertomuksen keinoin. Tarinallisuus mediassa ja tietokirjallisuudessa* s. 133–155. Helsinki: Gaudeamus.
- 2022: Kieltolause kirjoittajan ja lukijan välisen vuorovaikutuksen resurssina yleistajuisessa tietokirjassa. – *Virittäjä* 126 (4) s. 472–504. <https://doi.org/10.23982/vir.96046>.
- 2023: Referointi rajatyönä. Virheellisten terveystietojen kumoaminen tietokirjallisuudessa. – *Sananjalka* 65 s. 173–195. <https://doi.org/10.30673/sja.128161>.
- VÄLIVERONEN, ESA 2016: *Julkinen tiede*. Tampere: Vastapaino.
- Yliopistolaki 2009/558. Annettu Helsingissä 24.7.2009. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2009/20090558>.

Elina Vitikka: *Yleistajuistaminen rajatyönä – Moniäänisyys ja vuorovaikutus tutkijalähtöisessä tiedeviestinnässä*. Väitöskirja on luettavissa osoitteessa <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-51-9755-9>.

Kirjoittajan yhteystiedot: etunimi.sukunimi@helsinki.fi